

20.04.2026
Centret för fredsmedling

Handlingsplan för Finlands fredsmedling

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Utrikesministeriets publikationer 2026:4

Handlingsplan för Finlands fredsmedling

Centret för fredsmedling

Utrikesministeriet Helsingfors 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Utrikesministeriet

CC BY-NC 4.0

ISBN pdf: 978-952-281-766-2

ISSN pdf: 2737-0844

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2026 Finland

Handlingsplan för Finlands fredsmedling

Utrikesministeriets publikationer 2026:4

Utgivare	Utrikesministeriet		
Utarbetad av	Centret för fredsmedling		
Språk	Svenska	Sidantal	15

Referat

Att mäkla och bidra till fred är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Finland kan hjälpa parterna i en konflikt att komma närmare varandra, erbjuda expertis och en konfidentiell omgivning för förhandlingar eller på något annat sätt bidra till att få slut på våldsamheterna. Finland överväger sitt engagemang i fredsmedlingen utifrån det mervärde som Finland tillför, de tillgängliga resurserna och relevansen av uppdragen och åtgärderna. Finlands särskilda styrkor är vattendiplomati, arbetet för att förbättra kvinnors och ungas roll och de traditionella och religiösa aktörernas stöd i fredsmedling. Finland betonar samarbetet med andra länder och organisationer som främjar fredsmedling.

Nyckelord fredsmäklning, konfliktlösning, inklusion, gränsvattendrag, interreligiös samverkan

ISBN PDF 978-952-281-766-2 **ISSN PDF** 2737-0844

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-766-2>

Suomen rauhanvälityksen toimintaohjelma

Ulkoministeriön julkaisuja 2026:4

Julkaisija Ulkoministeriö

Yhteisötekijä Rauhanvälityskeskus

Kieli Ruotsi

Sivumäärä 15

Tiivistelmä

Suomi tekee ja tukee rauhanvälitystä osana ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa. Suomi voi tuoda konfliktien osapuolia yhteen, tarjota asiantuntemusta ja luottamuksellisia puitteita neuvotteluille, tai muita keinoja käyttäen edesauttaa väkivaltaisuuksien loppumista. Suomi harkitsee osallistumistaan rauhanvälitykseen perustuen Suomen tuomaan lisäarvoon, käytettävissä oleviin resursseihin sekä tehtävien ja toimien merkityksellisyyteen. Suomen erityiset vahvuudet ovat vesidiplomatia, naisten ja nuorten roolin vahvistaminen ja perinteisten ja uskonnollisten toimijoiden tuki rauhanvälityksessä. Suomen toiminnassa korostuu yhteistyö muiden rauhanvälitystä edistävien valtioiden ja järjestöjen kanssa.

Asiasanat rauhanvälitys, konfliktinratkaisu, inklusio, rajavesistöt, uskontojen vuorovaikutus

ISBN PDF 978-952-281-766-2

ISSN PDF 2737-0844

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-766-2>

Finland's Action Plan for Peace Mediation

Publications of the Ministry for Foreign Affairs 2026:4

Publisher Ministry for Foreign Affairs of Finland

Group author Centre for Peace Mediation

Language Swedish

Pages 15

Abstract

Finland engages in and supports peace mediation as part of its foreign and security policy. In its peace mediation work, Finland can foster engagement between the parties to a conflict, offer expertise and a confidential setting for negotiations, or through use of other means assist in ending violence. When deciding whether to participate in peace mediation, Finland considers the added value it can bring, the availability of resources and the significance of the tasks and actions involved. Finland's particular strengths include water diplomacy, efforts to strengthen the role of women and youth, and support for traditional and religious actors in peace mediation. Finland's work emphasises cooperation with other states and organisations that promote peace mediation.

Keywords peace mediation, conflict resolution, inclusion, boundary waters, religious interaction

ISBN PDF 978-952-281-766-2

ISSN PDF 2737-0844

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-281-766-2>

Innehåll

Utrikesministerns förord	7
Bakgrundsinformation:	8
1 Fredsmedlingens betydelse och roll	9
2 Fredsmedling är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik	10
3 Finland som fredsmäklare	11
4 Finland som fredsmedlande aktör	13
5 Uppföljning och utvärdering av Finlands fredsmedlingsverksamhet	15

UTRIKESMINISTERNS FÖRORD

Att förebygga konflikter och lösa tvister är en integrerad del av det internationella samarbetet. Konflikthantering, arbetet för att främja fred och respektera den regelbaserade internationella ordningen skapar förutsättningar för utveckling och en bättre framtid.

Den geopolitiska konkurrensen sker ofta via proxyaktörer och nätverken av väpnade grupper sträcker sig över gränserna. Klimatförändringen och den nya tekniken förändrar konflikternas karaktär. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har inneburit krigets återkomst till Europa. Det har igen lett till ett behov att satsa på hård säkerhet för att uppnå och bevara fred.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitik utgår från respekt för folkrätten. Det är allt viktigare att vi försöker skapa utrymme för diplomati, förlikning och fredsmedling. Men för att kunna skapa detta utrymme krävs det långsiktiga och övergripande insatser av oss.

När det gäller att mäkla och bidra till fred, arbetar vi utifrån våra värderingar, erfarenheter och kunskaper. Finland arbetar för att involvera kvinnor och ungdomar i fredsprocesser och vi använder också oss av vår kompetens i vattenfrågor för att förebygga och lösa konflikter. Samarbetet mellan staten och det civila samhället är en väsentlig del av vår strategi för fredsmedling. Finland utvecklar också nya verksamhetssätt för fredsmedling tillsammans med den privata sektorn.

Vårt mål är att vårt konsekventa arbete för att främja fredsmedling ska ge resultat.

Elina Valtonen
Utrikesminister

BAKGRUNDSINFORMATION:

Denna handlingsplan bottnar i regeringens utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse 2024 som fastställer att utrikesministeriets handlingsplan för fredsmedling ska uppdateras. Den tidigare planen är från 2011 och efter det har det skett stora förändringar både i omvärlden och handlingssätten inom fredsmedlingen.

Handlingsplanen redogör för utgångspunkterna och prioriteringarna för Finlands fredsfrämjande och de faktorer som styr denna verksamhet. I denna handlingsplan avses med fredsmedling en dialog med syfte att få slut på eller förebygga väpnade konflikter, samt åtgärder som direkt underbygger dialogen. Av konfidentiella skäl innehåller handlingsplanen inte några namn på enskilda projekt eller aktörer.

1 Fredsmedlingens betydelse och roll

Fredsmedlingens omvärld har förändrats avsevärt på 2020-talet. Den geopolitiska konkurrensen och de utmaningar som den internationella regelbaserade ordningen har utsatts för har skapat en mer splittrad lägesbild och lett till ett mer fragmenterat aktörsfält. Konflikterna är både långvarigare och mer komplicerade och har ofta internationella dimensioner. Skillnaden mellan krig och fred är alltmer diffus. Att kunna hantera och förebygga spridningen av långvariga konflikter kräver en ny fredsmedlingsstrategi. Kopplingen mellan fredsmedling och det övriga konflikt-hanteringsarbetet, såsom fredsbyggande, krishantering, humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete, är tätare än tidigare.

Trots att det slutliga målet för fredsmedling fortfarande är att få slut på väpnade konflikter och våldsamheter, handlar fredsmedling i praktiken allt oftare om att främja mindre delmål. Förhandlingar om vapenvila, olika lokala avtal och mekanismer för dialog kan vara typiska fredsmedlingsresultat i stället för övergripande fredsavtal. Genom fredsmedling kan man också med respekt för principerna för humanitärt bistånd tillgodose biståndsaktörernas behov och säkra att hjälpen når fram.

2 Fredsmedling är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik

Enligt grundlagen deltar Finland i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. Stödet för fredsprocesser och sedermera fredsmedling har varit med i Finlands regeringsprogram från och med 2007. I enlighet med regeringsprogrammet är avsikten att främja och utöka den finländska fredsmedlingskompetensen i samarbete med den privata och tredje sektorn.

Finland bär ansvar för att upprätthålla fred och säkerhet genom att stödja förebyggandet av konflikter och främja en effektiv fredsmedling. Finland har långa anor inom fredsmedling och Finland är känt som en tillförlitlig samarbetspartner.

Finlands fredsmedling utgår från att alla åtaganden grundar sig på noggranna analyser för att så effektivt som möjligt försöka nå fredliga lösningar på konflikter. Inom fredsmedling förekommer alltid osäkerhet och ibland också stora risker. Fredsmedling bygger på förtroende mellan olika aktörer och därför är förtroendeskapande åtgärder i kärnan av fredsmedlingsverksamheten. Förhandlingsprocesserna är komplicerade, och det går inte att garantera slutresultaten. Fredsmedling är ett långsiktigt arbete som ofta kräver flera års engagemang. Samtidigt måste man kunna agera snabbt och flexibelt om situationen kräver det.

3 Finland som fredsmäklare

Till Finlands fredsmedlingsverksamhet hör att upprätthålla olika kommunikationskanaler och dialoger som möjliggör förhandlingar mellan konfliktsparter och parter som politiskt står långt ifrån varandra. Finland har beredskap att agera som förmedlare, men Finland kan därtill ge andra förmedlare stöd och skapa förhållanden för konfidentiella förhandlingar eller på något annat sätt bidra till dialogprocesserna. Stödet utgår alltid från parternas behov och godkännande. Ett effektivt arbete kräver nära samordning mellan olika aktörer. Finlands verksamhet ska också grunda sig på strategisk prövning beträffande ärendets utrikespolitiska betydelse, det mer värde som Finland tillför och de tillgängliga resurserna.

På global nivå stödjer Finland arbetet med att stärka FN:s operativa och normativa roll inom fredsmedling. FN bör också i fortsättningen ha en central roll i att förebygga och lösa konflikter. Finland har grundat och leder tillsammans med Turkiet en vängrupp för fredsmedling vid FN. Gruppen har över 60 medlemmar.

De regionala samarbetsorganisationerna bidrar till och kompletterar FN:s verksamhet. För Finland är samarbetet med Europeiska unionen och dess medlemsländer viktigt också inom fredsmedling. Finland, som samarbetar med Europeiska utrikes-tjänsten, EU:s särskilda sändebud och kommissionen, är också ordförande för EU:s vängrupp för fredsmedling tillsammans med Spanien. Finland har arbetat för att stärka fredsmedlingen inom ramen för OSSE och leder OSSE:s vängrupp för fredsmedling tillsammans med Schweiz och Turkiet. Vängruppernas centrala mål är att förbättra fredsmedlingens ställning i organisationernas verksamhet och skapa politiskt utrymme för fredsmedling. Finland har också genom ett flerårigt projekt stärkt Afrikanska unionens verksamhet inom fredsmedling och är redo att samarbeta också med andra regionala organisationer.

Finland har ingått strategiska partnerskap på statlig nivå. Partnerskapen utgör en ram för att utveckla samarbetet inom fredsmedling. Arbetet bygger på samförstånd om att partnerskap kräver engagemang och långsiktiga ansträngningar på olika nivåer såväl i det praktiska arbetet som i utveckling av verksamheten på systemnivå.

Finland främjar kvinnors, ungdomars och sårbara personers delaktighet i fredsprocesser. För att nå hållbara fredslösningar arbetar Finland för att tillämpa FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet" och resolution 2250 "Unga, fred och säkerhet" på nationell och internationell nivå. Finland söker metoder för att öka ungas påverkansmöjligheter och stödjer religiösa och etablerade aktörers roll inom fredsmedling.

Klimatförändringen och konkurrensen om naturresurser, såsom mineraler och vatten, ökar spänningarna och kan leda till konflikter. Finland har långa anor i samarbetet kring gränsvattenfrågor. Denna kompetens stödjer Finlands arbete inom fredsmedling i form av vattendiplomati. Vattendiplomati är ett sätt att förebygga, motverka och lösa politiska spänningar kring vattenfrågor genom att förena diplomatiska verktyg, vattenkompetens och samarbete på flera olika områden. Genom vattendiplomati är det möjligt att proaktivt förebygga vattenkonflikter, i synnerhet genom att godkänna och tillämpa FN:s gränsvattenavtal.

4 Finland som fredsmedlande aktör

Finland stärker den finländska fredsmedlingsverksamheten och fredsmedlingsexpertisen genom att delta i fredsprocesstödjande initiativ och satsa på utbildning i fredsmedling och förhandlingar. Finland vill vara en fredsmedlande aktör som förutom att stödja fredsmedling också kan ha en central roll i fredsmedlingsprocesser. Finland har beredskap att stå värd för förhandlingar och leda diskussioner på olika nivåer. Därutöver kan finländska personer och institutioner hjälpa till i förhandlingsprocesserna om parterna begär det. Samarbetet mellan de finländska fredsmedlingsaktörerna utvidgas och fördjupas genom gemensamma initiativ och effektiv samordning.

Centret för fredsmedling som inrättades vid utrikesministeriet 2020, stärker Finlands statliga fredsmedling och samordningen av fredsmedlingsåtgärderna. Inom ministeriet styrs centrets arbete av en rådgivande styrgrupp för fredsmedling som tillsatts av utrikesministern. Centret för fredsmedling identifierar, bedömer och genomför för Finland lämpliga fredsmedlingsprojekt på basen av behov och i samarbete med ministeriets regionavdelningar. Centrets verksamhetsfält är globalt och verksamheten omfattar både geografiska och tematiska frågor.

Fredsmedling är en del av hela utrikesförvaltningens arbete. Finlands beskickningsnätverk har en viktig roll när det gäller att identifiera och genomföra initiativ. Beskickningsnätverket kan också fungera som sammankallare till dialoger och beskickningarnas utrymmen kan användas för konfidentiella diskussioner mellan olika parter och aktörer. Utrikesministern har också möjlighet att utse en särskild representant för att bevaka ett visst geografiskt område eller tema.

Finländska och internationella civilsamhällesorganisationer hör också centralt till Finlands fredsmedlingsverksamhet. Samarbetet mellan statsförvaltningen och civilsamhällesorganisationerna utvecklas kontinuerligt. Det som är viktigt i samarbetet är att de olika aktörerna kompletterar varandra. Civilsamhällesorganisationerna och deras partner har ofta möjlighet att arbeta på en djupare nivå i samhället, till exempel med traditionella och religiösa aktörer, än statliga aktörer. Det bästa sättet att få inofficiellt stöd för fredsmedlingsprocesser och skapa förtroliga

diskussionskontakter är ofta att man samarbetar med civilsamhällesaktörer. Ett gott exempel på detta är nätverken av kvinnliga fredsmedlare, vattenexperter och religiösa aktörer som är bra kanaler för informationsutbyte och förmedling.

Den tekniska utvecklingen och de politiska förändringarna gör att den privata sektorn har större betydelse också inom fredsmedlingen. De nya tekniska möjligheterna omformar fredsmedlingsfältet och bland annat finländska teknologiföretag har mycket att erbjuda när det gäller det framväxande internationella ekosystemet för fredsmedling. Den privata sektorn är av stor vikt i fredsbyggandet eftersom ekonomisk aktivitet förutsätter stabila förhållanden. Såväl den nationella som multinationella privata sektorn berörs av konflikter och de risker som konflikterna medför påverkar företagens verksamhet. Den privata sektorn har också kapacitet att genom kompetens och tekniska lösningar påverka konflikternas dynamik. Därtill är det möjligt att skapa mervärde också genom arrangemang som går ut på att privata aktörer erbjuder finansiering till icke-statliga fredsmedlingsorganisationer.

Den snabba utvecklingen av artificiell intelligens gör det lättare att bearbeta och analysera stora datamängder. Det handlar om data om konflikter, sociopolitisk utveckling och kulturella faktorer, vilket hjälper fredsmedlare att bättre förstå komplicerade konfliktsituationer, skapa aktuella lägesbilder, utforma effektivare strategier och stärka förhandlingsparternas ställning. Artificiell intelligens kan göra digitala dialoger möjliga genom att skapa trygga miljöer för konfidentiella diskussioner och nya idéer. Obemannade drönare kommer att ha en viktig roll när det gäller att övervaka eldupphör och på så sätt bygga upp förtroende. Att tillämpa ny teknik inom fredsmedling och dess olika dimensioner kommer att öppna upp nya möjligheter också för den finländska privata sektorn i den föränderliga omgivningen för fredsmedling.

Utrikesministeriets samarbete med nationella och internationella fredsmedlingsaktörer möjliggör breda nätverk. Finland deltar i arbetet med att planera och genomföra fredsmedlingsinitiativ tillsammans med sina partner. Stödet för arbetet i organisationerna på området underbygger Finlands mål att åstadkomma flera fredliga lösningar på konflikter. Att följa upp utvecklingen av fredsmedlingen och öka kunskapen i Finland är en viktig del av det internationella samarbetet. Finlands finansiering och aktiva samarbete uppskattas inom sektorn.

Finland sänder experter till centrala fredsmedlingsuppdrag i internationella organisationer. Den systematiska utvecklingen av rekryteringen till internationella fredsmedlingsuppdrag fortsätter i samarbete mellan utrikesministeriet och CMC Finland.

5 Uppföljning och utvärdering av Finlands fredsmedlingsverksamhet

Finland bedömer i sina fredsmedlingsprojekt och -åtgärder riskerna och resultaten som är kopplade till dem med beaktande av de ibland snabba förändringar som sker i omvärlden. Utvärderingen av samarbetspartnerna bygger framför allt på deras tidigare verksamhet och specialkompetens. I finansierings- och samarbetsavtalen fastställs de frågor som gäller uppföljning och rapportering. Dialogen med organisationerna utvecklas vidare för att skapa ett aktivt och interaktivt samarbete.

**Utrikesministeriets
publikationer**

2026:4

ISSN PDF 2737-0844

ISBN PDF 978-952-281-766-2